

holdere, som det mange Gange overstiger deres Kræfter at transportere og løfte op, hvad der jo forlanges af dem. Jeg skal tilføje, at denne Læge, der er en anerkendt Venstremand, sagde, at han syntes, det var i høj Grad urigtigt, at der ikke blev taget Hensyn til disse unge Mennesker ude paa Landet, de bleve i mange Tilfælde brugte til et forceret og overanstrengende Arbejde, endnu før deres Kræfter vare fuldt udviklede.

Jeg kan ikke slaa mig til Taals med, at det er godt og vel, naar vi faa dette Lovforslag med den deri foreslaaede Beskyttelse, saa længe man lader et saa overordentlig stort Antal Børn, unge Mennesker og voksne uden for Beskyttelsen, og det blot, naar Sagen ses under Hensyn til de paagældendes Sundhed og Sædelighed. Man kommer ved Betragtningeu af dette Forhold ofte frem med det Argument, at Oprettelsen af denne Beskyttelse er at berøve de paagældende en Mulighed for at leve, det er at berøve Forældrene Adgang til at forsørge deres Børn, og at Arbejdet paa Landet er saa langt fra at være sundhedsfarligt, at det tværtimod i de allerfleste Tilfælde er udviklende for de paagældende. Jeg tror, at det vil være meget let at vise, og det viser ogsaa Beretningen fra Lærerforeningens Bestyrelse, at det ikke just i Praksis forholder sig saaledes. Jeg har selv i en Alder af 11—12 Aar gjort Tjeneste som Vogterdreng, og jeg husker, at den Sommers Tjeneste for mig endte med et meget langt Sygeleje af Koldfeber, og det var slet ikke saa underligt. Vi havde et Kammer med Gulv af stampet Ler og med klinede Lervægge, hvor der trak igennem, saa snart der blæste den mindste Vind, og hvor vi maatte være glade ved den Smule Varme, der kom fra den i Nærheden værende Hestestald. Om anden Varme var der selvfølgelig aldrig Tale, selv langt hen paa Efteraaret, og vort vaade Tøj maatte vi hænge op i det fugtige Rum. Virkningerne bleve for mig personlig en Koldfeber, som havde en betydelig skadelig Indflydelse paa mit Helbred gennem adskillige Aar. Jeg tror, man kan paavise mange slige Eksempler. Om adskillige af mine Skolekammerater kan jeg erindre, at de, ganske

som det siges i Lærerforeningens Beretning, vare sløve, søvnige, dvaske, uskikkede til Arbejde, og næsten aldrig kunde de deres Lektier, det vil sige de af dem, der da ikke havde meget let ved at lære Lektier. Og naar man ser, hvorledes ens egne Børn har Adgang til at lære Lektier, og tænker paa, hvorledes man løb med sin Bog under Armen eller paa Brystet og hvert Øjeblik blev afbrudt i Læsningen for at gøre dette eller hint, saa kan man sige sig selv, at der for de allerfleste ikke kommer noget godt Resultat ud af denne Benyttelse af deres Ungdom. Men Forholdet er heller ikke det, at Forældrene absolut altid ønske, at deres Børn skulle ud. Det er selvfølgelig det almindeligste, men efter den Kendskab, jeg har til Forholdene paa Landet — og jeg ser for øvrigt ogsaa en Bemærkning derom i Lærerforeningens Beretning —, er det ofte saa, at Forældrene ere afhængige af Gaardmanden og ikke godt tør sige nej til hans Begæring om at faa et Barn til Vogterdreng eller Barnepige. Det er naturligvis ikke saa, at Gaardmanden brutalt siger: Jeg vil have din Dreng! Men man ved jo nok, at den ene Tjeneste er den anden værd, og har en Husmand en nogenlunde voksen, fink Dreng, og det er knapt med at faa Karle, eller en nogenlunde stor Pige, og det er knapt med at faa kvindeligt Tyende, siges der: Du kan lade Hans eller Signe komme hen til mig, de kunne godt gøre noget Gavn. Og selv om Husmanden eller Landarbejderen kunde ønske at benytte Børnene hjemme, eller han ønskede at fremme deres Skoleundervisning, vil han i mange Tilfælde meget vanskelig kunne undslaa sig ved at efterkomme en saadan Begæring. Jeg tror derfor, at denne Bemærkning fra vedkommende Lærer rammer mange Steder, uden at jeg derfor vil sige, at Gaardmandsklassen med Vold og Magt tvinger Husmandsbørnene til at tjene hos sig.

Hele dette Forhold er af den Beskaffenhed, at der er god Grund, naar Talen er om Beskyttelse for Arbejdere, til ogsaa at tage Landarbejdere med, særlig naar Talen er om Børn og unge Mennesker. Man maa gaa noget videre end til Industrien. I det Forslag, som den